

Projekt nowego prawa geologicznego i górniczego

Usunięcie barier utrudniających podejmowanie i wykonywanie działalności w zakresie geologii i górnictwa, pobudzenie przedsiębiorczości oraz zwiększenie pewności inwestowania. Takie są główne cele nowego projektu prawa geologicznego i górniczego, nad którym obecnie pracuje Sejm.

Usunięcie barier

Projektodawcy słusznie uznali, że dokonywanie kolejnej nowelizacji nie jest celowe. Nadrzędnym celem proponowanych zmian jest usunięcie barier utrudniających podejmowanie i wykonywanie działalności w zakresie geologii i górnictwa, pobudzenie przedsiębiorczości oraz zwiększenie pewności inwestowania. Założono również znaczną liberalizację wymagań w odniesieniu do górnictwa odkrywkowego. Dodatkowym argumentem przemawiającym za stworzeniem nowego aktu prawnego jest konieczność transponowania do polskiego porządku prawnego przepisów prawa wspólnotowego. Przykładem takich przepisów jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla (...), zwana dyrektywą CSS. Jej uchwalenie związane jest z przyjęciem przez Unię Europejską zobowiązania do redukcji emisji dwutlenku węgla, powstającego przy spalaniu paliw kopalnych. Jest to próba ograniczenia efektu cieplarnianego. Dyrektywa jest zarazem pierwszym unijnym aktem prawnym, który reguluje zagadnienia związane z podziemnym składowaniem dwutlenku węgla. Zobowiązała ona państwa członkowskie do wprowadzenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych w tym zakresie do dnia 25 czerwca 2011 r. Prawidłowa implementacja tej dyrektywy jest szansą na wdrożenie technologii wychwytywania dwutlenku węgla oraz jego izolacji w formacji geologicznej

Złoża kluczowych dla gospodarki kopalnin, takich jak węgiel kamienny, węgiel brunatny czy kamienie szlachetne, bez względu na miejsce ich występowania, będą objęte własnością górnictwem. Oznacza to, że nie będą częścią składową nieruchomości, a co za tym idzie, nie będą stanowiły własności właściciela nieruchomości.

Gabriela Morawska-Stanecka
radca prawny, gms@gms-radca.pl
Partner w Kancelarii Radców Prawnych
G. Morawska-Stanecka M. Stańko
Spółka Partnerska w Katowicach
www.gms-radca.pl

Dr Marek Stańko – adiunkt, Wydział
Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego,
radca prawny, ms@gms-radca.pl
Partner w Kancelarii Radców Prawnych
G. Morawska-Stanecka M. Stańko Spółka
Partnerska w Katowicach
www.gms-radca.pl

w Polsce. Z tej przyczyny projekt ustawy Prawo geologiczne i górnicze określa również zasady i warunki podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności polegającej na podziemnym składowaniu dwutlenku węgla.

Własność górnictwem

Z prawnego punktu widzenia konieczne było również zróżnicowanie prawa własności nieruchomości ze względów przedmiotowo-funkcjonalnych. W odniesieniu do działalności geologicznej i górniczej projekt wprowadza specyficzny reżim prawny własności górnictwem. Dodać należy, że instytucja ta funkcjonowała w okresie międzywojennym, natomiast wyzwaniem dla współczesnego ustawodawcy jest jej wkomponowanie w ogólny system własnościowy. Musi tego dokonać w taki sposób, aby nie naruszyć podstawowych standardów ochrony własności, wyznaczonych nie tylko przez prawo krajowe, lecz również przez prawo wspólnotowe. Wymaga podkreślenia, że instytucja własności górnictwem prowadzi do rozerwania tradycyjnej więzi prawnej pomiędzy prawem własności nieruchomości gruntowej a złożem kopaliny. W konsekwencji złoża strategicznych dla gospodarki kopalnin, takich jak między innymi węgiel kamienny, węgiel brunatny, rudy metali, złoża siarki, soli kamiennej czy kamieni szlachetnych, bez wzglę-

du na miejsce ich występowania, będą objęte własnością górnictwem. Nawet więc wtedy, jeżeli stanowią w rozumieniu Kodeksu cywilnego część składową nieruchomości gruntowej, to z punktu widzenia reżimu nowej ustawy nie będą własnością właściciela nieruchomości, ale wyłącznie własnością Skarbu Państwa.

Wyrobniska górnictwem

Projekt ustawy rozwiązuje również problem statusu prawnego wyrobisk górniczych. Już w latach dziewięćdziesiątych gminy górnicze podejmowały próby opodatkowania podziemnych wyrobisk górniczych podatkiem od nieruchomości. W tym celu przyjmowały, że stanowią one budowle w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych. Wątpliwości w tej kwestii pogłębiły się jeszcze po nowelizacji tej ustawy, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2003 r. Roszczenia gmin górniczych doprowadziły do wydania przez Naczelny Sąd Administracyjny wyroku (II FSK 656/05). Uznano w nim, że po 1 stycznia 2003 r. wyrobisko górnicze stanowi budowlę w rozumieniu przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych i podlega opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości. Orzeczenie to zostało poddane krytyce w doktrynie zarówno prawa podatkowego, cywilnego, jak

i konstytucyjnego. Zaaprobować więc należy rozwiązanie przyjęte w art. 6 ust. 2 projektu zgodnie z którym podziemne wyrobiska górnicze oraz znajdujące się w nich instalacje i urządzenia nie są budowlami, ani urządzeniami budowlanymi w rozumieniu przepisów prawa budowlanego.

Ochrona poszkodowanych

Projekt wprowadza również zmiany w zakresie odpowiedzialności za szkody górnicze. W większym zakresie niż dotychczas podstawą tej odpowiedzialności będą przepisy kodeksu cywilnego. Przede wszystkim o sposobie naprawienia szkody, spowodowanej ruchem zakładu górniczego, decydować będzie wola poszkodowanego, zgodnie z postanowieniami art. 363 kodeksu cywilnego. Aby usunąć wątpliwości interpretacyjne, określono termin dochodzenia roszczeń z tytułu tych szkód na 5 lat od dnia ujawnienia się szkody. Rozwiązanie to w większym stopniu chroni interesy potencjalnych poszkodowanych.

Projekt jest przedmiotem intensywnych prac legislacyjnych i mamy nadzieję, że realny wyjdzie się przewidziany termin wejścia w życie nowej ustawy w dniu 01 stycznia 2010 r.

GMS

Kancelaria Radców Prawnych
Gabriela Morawska-Stanecka
Marek Stańko